

Anna Fabijańska, Grażyna Bartnik, Danuta Raj-Koziak

Klinika Szumów Usznych, Instytut Fizjologii i Patologii Słuchu, Warszawa

**Analiza 160 wybranych losowo przypadków
subiektywnych szumów usznych w materiale Kliniki
Szumów Usznych Instytutu Fizjologii i Patologii Słuchu**

**The Analysis of 160 Randomly Selected Cases of Subjective Tinnitus
Based on Material of Tinnitus Clinic at the Institute of Physiology
and Pathology of Hearing**

Słowa kluczowe: subiektywne szumy uszne, etiologia, metoda habituacji.
Key words: subjective tinnitus, ethiology, habituation method.

Streszczenie

Spośród 1545 pacjentów będących pod opieką Kliniki Szumów Usznych IFPS do dnia 30 kwietnia 2000 r. wybrano losowo 160 osób. Jedynym kryterium doboru był czas trwania terapii nie krótszy niż 6 miesięcy. Pacjentów analizowano pod kątem następujących czynników: wieku, płci, domniemanej etiologii szumów usznych, występowania innych objawów audiologicznych (nadwrażliwości słuchowej, niedosłuchu, zawrotów głowy) i chorób współistniejących oraz ich wpływu na odczuwane dolegliwości, jak również na uzyskane efekty terapii szumów metodą habituacji. Otrzymane rezultaty potwierdzają skuteczność stosowanego przez nas leczenia i zgodne są z wynikami uzyskiwanymi w innych światowych ośrodkach zajmujących się terapią szumów usznych i nadwrażliwości słuchowej.

Summary

160 patients were randomly selected from 1545 registered till April, 30th.00 in the Tinnitus Clinic of the Institute of Physiology and Pathology of Hearing. The only criterium was the time of treatment no shorter than 6 months. We analyzed such factors as: age, sex, possible ethiology of tinnitus, presence or absence of other audiological symptoms (hyperacusis, hearing loss, dizziness) and associated disorders, and their influence on the ailments and on the treatment outcome. Our results confirm

the effectiveness of habituation method and are consistent with reports from other tinnitus centers in the world.

I. WPROWADZENIE

Szumy uszne o stałym charakterze odczuwa około 5% populacji polskiej powyżej 17 roku życia [Fabijańska (i in.) 1999]. W każdym przypadku wymagają one diagnostyki audiologicznej, natomiast w niektórych przypadkach szczególnego postępowania terapeutycznego, zwanego metodą habituacji. Metoda ta została opracowana przez prof. Pawła Jastreboffa z uniwersytetu w Baltimore, Maryland w połowie lat osiemdziesiątych. Bazuje ona na tzw. neurofizjologicznym modelu powstawania szumów usznych [Jastreboff 1990]. Ze względu na znaczną skuteczność (około 80% poprawy) i brak działań ubocznych zdobywa rosnącą popularność w leczeniu szumów usznych. W Instytucie Fizjologii i Patologii Słuchu w Warszawie metoda ta stosowana jest od 1996 r.

Wychodząc naprzeciw potrzebom pacjentów utworzono w 1997 r. w ramach Instytutu Fizjologii i Patologii Słuchu – Krajowe Centrum Leczenia Szumów Usznych, na bazie którego w sierpniu 1998 r. powstała pierwsza w Polsce, i jak dotąd jedyna, Klinika Szumów Usznych. W ciągu trzech lat pracy placówka objęła opieką ponad dwa tysiące osób.

II. CEL PRACY

Celem pracy jest przedstawienie ogólnej charakterystyki pacjentów Kliniki Szumów Usznych na podstawie analizy średnio co dziesiątego przypadku (do 30 kwietnia 2000 r. pod opieką Kliniki znajdowało się 1545 osób). Jedynym kryterium doboru był czas terapii nie krótszy niż 6 miesięcy.

III. MATERIAŁ

Materiał pracy stanowi 160 losowo wybranych pacjentów. Analiza dotyczy rozkładu w tej populacji takich czynników, jak płeć, wiek, przypuszczalna etiologia szumów usznych, współistnienie innych objawów audiologicznych i chorób ogólnoustrojowych, a także wyników prowadzonej terapii metodą habituacji.

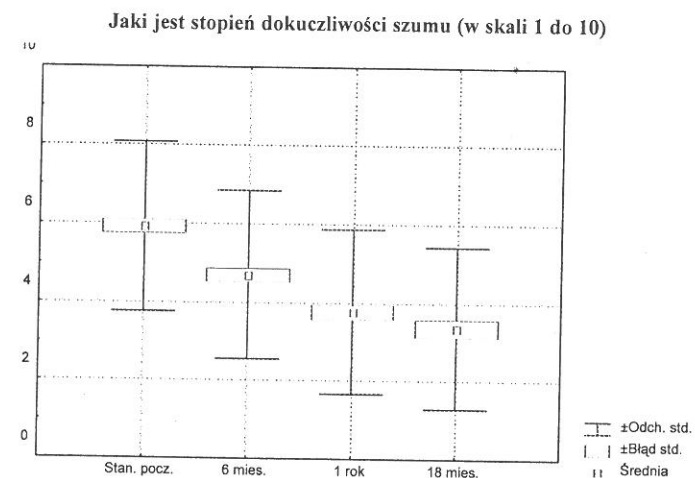
IV. WYNIKI

W badanej grupie było 83 mężczyzn (52%) i 77 kobiet (48%) w wieku 15-81 lat. Ich średni wiek wynosił 55,6 lat (średni wiek mężczyzn to 54,5 lat, średni wiek kobiet to 56,7 lat). Przypuszczalna etiologia szumów usznych to: zaburzenia naczyniowe – 34%, stres emocjonalny – 28%, hałas – 22%, inne (leki ototoksyczne, otoskleroza, uraz itp.) – 11%, trudna do ustalenia – 5%.

Współistnienie innych objawów audiologicznych w tej grupie przedstawiało się następująco: niedosłuch – 54%, nadwrażliwość słuchowa – 42%, pełność w uchu – 35%, zawroty głowy – 23%.

Współistnienie chorób ogólnoustrojowych w analizowanym materiale: choroby układu krążenia – 41%, cukrzyca (typ I i II) – 12%, choroby tarczycy – 8%.

Wpływ czasu terapii metodą habituacji na uzyskane efekty przedstawiono na ryc.1 i 2.

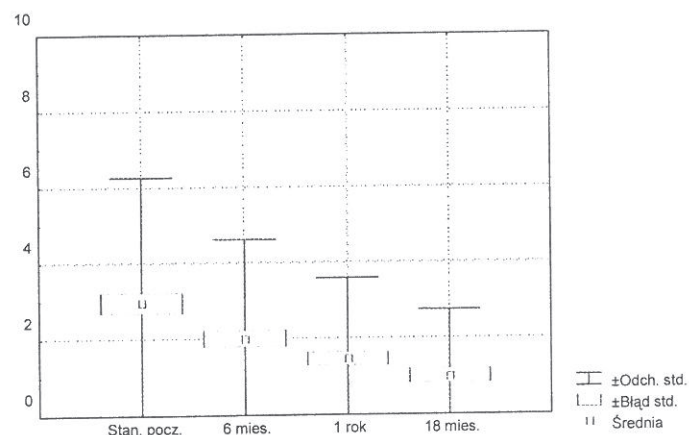
Ryc. 1. Zmniejszenie dokuczliwości szumów usznych

V. WNIOSKI

Analiza ta wykazuje, że do pacjentów Kliniki należą najczęściej osoby w średnim i starszym wieku, z niewielką przewagą mężczyzn. Główne przyczyny szumów usznych są podobne do występujących w ogólnej populacji, z tym że zaznacza się wybitnie duży udział szumów związanych ze stresem emocjonalnym. W wielu wypadkach wpływ stresu na pojawienie się szumu nie był pierwotnie uświadomiony przez pacjenta; dopiero wnikliwie zebrany wywiad wykazał

możliwość koincydencji silnych przeżyć psychicznych z powstaniem szumów usznych.

Jaki jest wpływ szumu i nadwrażliwości słuchowej na życie pacjenta

Ryc. 2. Zmniejszenie wpływu na życie pacjenta

Mimo że dane epidemiologiczne nie dają jednoznacznych dowodów na istnienie korelacji między występowaniem szumów usznych a chorobami układu krążenia (miażdżycą, nadciśnieniem, zaburzeniami rytmu serca), cukrzycą czy chorobami tarczycy, to jednak wydaje się, że należy je traktować jako czynniki predysponujące [Pruszewicz, Szyfter 2000]. Zmniejszanie się zarówno dokuczliwości szumów usznych, jak i ich wpływu na życie pacjentów leczonych metodą habituacji wydaje się przemawiać za skutecznością tej formy terapii.

Bibliografia

- Fabijańska A., Rogowski M., Bartnik G., Skarżyński H. (1999). The epidemiology of tinnitus and hyperacusis in Poland. Proceedings of the 6th Tinnitus Seminar, Cambridge, 569-571.
- Jastreboff P. (1990). Phantom Auditory Perception (Tinnitus). Mechanism of generation and perception. „Neuroscience Research” 8, 221-254.
- Pruszewicz A., Szyfter W. (2000). Szumy uszne. W: A. Pruszewicz (red.). Zarys audiologii klinicznej. Poznań.